

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Kolme vuotta tohtoroitumisesta

Yhteenvedo vuosina 2016–2017 Lapin yliopistosta valmistuneiden tohtoreiden uraseurannasta

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Työelämä- ja rekrytointipalvelut
Tutkijakoulu
Lapin yliopisto
elokuu 2021

SISÄLLYS

Taulukot ja kuvat.....	4
SAATTEEKSI	5
1. TAUSTATIETOJA VASTAAJISTA	7
2. TYÖTILANNE TOHTOROITUMISPOLUN ERI VAIHEISSA	8
3. TYÖN LUONNE JA TYÖLLISTYMISEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT	10
4. VAATIVUUSTASO JA PALKKAUS.....	14
5. TYYTYVÄISYYS TUTKINTOON.....	16
LOPUKSI	18

Taulukot ja kuviot

Taulukko 1. Vastaajien työtilanne tohtoroitumispolun eri vaiheissa.

Kuvio 1. Nykyisten työtehtävien pääasiallinen luonne (kyselyhetkellä kolme vuotta tohtoriksi valmistumisen jälkeen).

Kuvio 2. Tohtorin työllistymiseen vaikuttavat tekijät.

Kuvio 3. Tietotaito-osa-alueiden tärkeys työssä ja kehittyminen tohtoriksi valmistuneilla.

Kuvio 4. Pystyn hyödyntämään tohtorikoulutuksessa oppimiani asioita nykyisessä työssä hyvin.

Kuvio 5. Nykyinen työ vastaa vaatavuustasoltaan hyvin tohtorin koulutusta.

Kuvio 6. Bruttopalkka kyselyhetkellä kokopäivätyössä / apurahatutkijana olevilla ml. säännölliset lisät, luontaisetujen verotusarvo ja ylityökorvaukset.

Kuvio 7. Kokemus tavoitteiden mukaisella työuralla olemisesta.

Kuvio 8. Tyytyväisyys tutkintoon työuran kannalta.

SAATTEEKSI

Työelämä- ja rekrytointipalvelut sekä tutkijakoulu toteuttavat vuosittain tohtoreiden uraseurantakyselyn. Tähän raporttiin on koottu yhteenvedona vuosina 2016 ja 2017 Lapin yliopistosta valmistuneiden tohtoreiden uraseurantakyselyn tulokset. Tiedot on kerätty vuonna 2016 valmistuneista tohtoreista vuonna 2019 ja vuonna 2017 valmistuneista tohtoreista vuonna 2020. Vuosittainen uraseurantakysely on osa valtakunnallista seurantaa, jossa Lapin yliopisto on mukana niin tohtoreiden kuin maistereiden osalta.

Uraseurannasta selviää, millaisissa työtehtävissä Lapin yliopistosta valmistuneet tohtorit ovat toimineet valmistuttuaan. Lisäksi siitä voidaan erottaa työn laadullisia tekijöitä: **millaisena tohtorialumnit kokevat tohtorikoulutuksen merkityksen** työuran näkökulmasta sekä **miten tyytyväisiä he ovat tutkintoonsa** kolme vuotta valmistumisen jälkeen. Tohtorialumnit antavat arvokasta palautetta tutkintojen työllistämisaikavaihtuvuudesta ja -laadusta.

Uraseurantakysely on osa valtakunnallista uraseurantaa; mukana on 13 yliopistoa. Tietoa valtakunnallisesta raportista löytyy Aarresaaren verkkosivuilta: www.aarresaari.net/uraseuranta/tohtoreiden_uraseuranta Valtakunnalliset uraseurantatulokset ovat myös Vipusessa: <https://vipunen.fi/fi-fi/yliopisto/Sivut/Uraseuranta.aspx> Lapin yliopistossa uraseurannasta saa tietoa työelämä- ja rekrytointipalvelujen sivuilta: www.ulapland.fi/rekry

Tähän yhteenvedoraporttiin on koottu keskeisimmät tulokset Lapin yliopiston tohtoreiden uraseuranta-aineistosta, joka on kerätty syksyllä 2019 ja syksyllä 2020 kolme vuotta aiemmin valmistuneilta. Kahden vuoden aineistot yhdistämällä saatiin suurempi vastaajajoukko ja näin ollen entistä kattavampaa tietoa tohtoreiden sijoittumisesta. Aineistojen yhdistämisen myötä vastaajien anonymiteetti myös säilyi entistä paremmin.

Vuosina 2016 ja 2017 Lapin yliopistosta valmistui yhteensä 48 tohtoria. Osoitteen luovutuskiellon, virheellisen henkilötunnuksen ja osoitteenmuutoksen johdosta kyselyyn sai 44 tohtoria. Kyselyn tavoittaneista 24 vastasi. Vastausaste kyselyyn saaneista oli siis 55 % ja tutkinnon suorittaneista 50 %. Vastausaste on valtakunnallisesti verrattuna hyvä, mistä kiitos tietysti kuuluu tohtorialumneillemme. Yksilön tietosuojasyyistä raportissa ei eritellä sukupuolta tai pääainetta tai muuta tietoa, jonka perusteella pienestä vastaajamäärästä yksilövastaukset olisivat pääteltävissä.

Raportin tiedot on tarkoitettu ensisijaisesti Lapin yliopiston sisäiseen käyttöön. Intressimme tiedon keräämiselle ja raportoimiselle on tarjota tietoa väitöskirjatutkijoiden urasuunnitteluun sekä Lapin yliopiston tohtorikoulutuksen kehittämiseen. Uraseurannan tuloksia hyödynnetään myös tutkijakoulun opintotarjonnan kehittämisessä ja tohtoreiden urasuunnittelua edistävässä PhD work -hankkeessa (ulapland.fi/phdwork). Yliopiston tavoitteena on, että tutkinnot vastaisivat hyvin myös työelämän tarpeisiin ja valmistuneet työllistyisivät asiantuntijatehtäviin, joissa tohtorikoulutuksessa hankitusta asiantuntemuksesta ja laajasta osaamisesta on hyötyä. Toivottavasti säännöllisellä uraseurantaraportilla voimme tukea tohtorikoulutuksen kehittämistä hyvään suuntaan.

Suuret kiitokset raportin yhteiskirjoittamisesta osoitamme suunnittelija Anniina Perälle ja työn ohjaukseen osallistuneelle professori Kirsti Lempiäiselle. Työelämä- ja rekrytointipalvelut sekä tutkijakoulu ovat tehneet yhteistyötä valtakunnallisen uraseurannan parissa vuodesta 2016. Yhteistyö on sujunut hyvin. Otamme mielellään vastaan palautetta seurantaraportoinnin kehittämiseksi ja annamme tarvittaessa lisätietoja uraseurannasta.

Satu Peteri
Työelämä- ja rekrytointipalvelut
satu.peteri(at)ulapland.fi
puh. 040 701 3833

Annukka Jakkula
Tutkijakoulu
annukka.jakkula(at)ulapland.fi
puh. 040 484 4441

1. TAUSTATIETOJA VASTAAJISTA

Tietosuojasystä yhteenvedossa ei eritellä vastaajien sukupuolta, pääainetta tai muuta tietoa, jonka perusteella kyselyn varsin pienestä vastaajamäärästä yksilövastaukset voisivat olla pääteltävissä. Taustatietoina kerrotaan keskiarvo vastaajien iästä ja asuinpaikka alueellisesti sekä jatko-opintojen aloitusajankohta riittävän suurella rajauksella, jotta yksilöitä ei voida eritellä.

Kyselyn kohderyhmänä olivat Lapin yliopistossa vuosina 2016 ja 2017 tohtorintutkinnon suorittaneet: kohderyhmään kuuluu yhteensä 48 henkilöä. Osalta puuttuvien yhteystietojen vuoksi kysely lähetettiin 44 tohtorille, ja kyselyn saaneista 24 tohtorialumnia vastasi. Vastausaste lähteneistä postituksista oli siis 55 % ja vastausaste tutkinnon suorittaneista oli 50 %. On kuitenkin tiedostettava, että kaikkiin kysymyksiin vastaajien ei ollut pakko vastata, joten joissakin kysymyksissä vastaajia on vähemmän kuin 24. Raportissa mainitaan jokaisen kysymyksen kohdalla, montako vastausta kysymykseen saatiin.

Vastaajista 63 % ilmoitti koulutusalakseen yhteiskuntatieteet, ja loput vastaajista jakautuivat tasaisesti kasvatustieteiden, oikeustieteiden ja taiteiden koulutusaloille.

Vastaajat olivat tohtoriksi valmistumishetkellä yli 30-vuotiaita, ja keskiarvo heidän iästään valmistumishetkellä oli 50 vuotta. Puolet vastanneista ilmoitti iäkseen vähintään 50 vuotta. Yli kolmannes vastaajista asui kyselyhetkellä Lapissa. Vastaajien joukossa oli sekä naisia että miehiä. Huomionarvoista on, että vastaajien ikä valmistuessa oli suhteellisen korkea.

Neljännes vastanneista oli aloittanut jatko-opintonsa ennen vuotta 2006. Hieman yli puolet vastaajista oli aloittanut jatko-opintonsa vuosien 2010–2013 välisenä aikana, ja muut vastaajat sen jälkeen. Tohtoriksi valmistumisvuosi 13 vastaajalla oli 2016 ja 11 vastaajalla 2017.

Vastaajista 22 oli kertonut tutkinnon ensisijaisen suorituspaikan: 13 oli tehnyt tohtorintutkintoa kokopäiväisesti, kahdeksan vastaajaa oli tehnyt tohtorintutkintonsa vapaa-ajalla muun päätyön ohella, ja kolme vastaajaa osa-aikaisesti. Kaksi vastaajaa oli jättänyt vastaamatta kysymykseen. Toisin sanoen, vastanneista suurin osa oli siis tehnyt tohtoriopintonsa kokopäiväisesti, kun taas merkittävä osa vapaa-ajalla muun päätyön ohella tai osa-aikaisesti. Koska vastaajamäärä on huomattavan pieni (24), on muistettava, että se ei suoranaisesti heijastele moninaista todellisuutta, jota tohtoroitumispolun aikana muuttuvat tilanteet voivat olla. Raporttimme tuloksista voi kuitenkin saada suuntaa-antavaa tietoa.

2. TYÖTILANNE TOHTOROITUMISPOLUN ERI VAIHEISSA

Uraseurannassa selvitettiin vastaajien työtilannetta tohtoroitumispolun eri vaiheissa: kuusi kuukautta ennen valmistumista tohtoriksi, kuusi kuukautta sen jälkeen, ja noin kolme vuotta valmistumisesta. Alla olevassa taulukossa 1 vastaajien työtilanteet on kuvattu mainittuina kolmena ajankohtana.

Vastausten keruutavasta johtuen vastaajien ei ole ollut pakko vastata jokaiseen kysymykseen. Kaikki 24 vastaajaa olivat vastanneet kysymykseen työtilanteesta kuusi kuukautta ennen valmistumista. Yksi vastaajista oli jättänyt vastaamatta kysymykseen kuusi kuukautta valmistumisen jälkeen ja noin kolme vuotta valmistumisesta. (vastaajia 23). Tätä voidaan ehkä pitää aineiston keruutavan heikkoutena, joka hankaloittaa tulkintaa tai ainakin joidenkin kokonaisuuksien tulkintaa. Toisaalta, menettelytavalle voi olla muita perusteluita, jotka voisi jatkossa selvittää valtakunnallisen kyselyn valmisteluvaiheessa.

Taulukko 1. Vastaajien työtilanne tohtoroitumispolun eri vaiheissa.

Työtilanne	6kk ennen N=24	6 kk jälkeen N=23	Noin kolme vuotta valmistumisesta (kyselyhetkellä) N= 23
Vakituinen kokopäivätyö	33 %	30 %	39 %
Määräaikainen kokopäivätyö	38 %	22 %	26 %
Vakituinen osa-aikatyö	-	4 %	-
Määräaikainen osa-aikatyö	-	-	4 %
Yrittäjä	4 %	9 %	9 %
Päätoiminen opiskelu	8 %	-	-
Apurahatutkija tai – taiteilija	13 %	9 %	4 %
Työtön työnhakija	-	17 %	4 %
Muu tilanne	4 %	9 %	13 %

Taulukkoon 1 kerättyjen vastausten perusteella nähdään, että kuusi kuukautta ennen tohtoriksi valmistumista kolmannes vastaajista oli **vakituisesa kokopäivätyössä** (33 %). Vastaava luku kuusi kuukautta tohtoriksi valmistumisen jälkeen oli 30 %. Noin kolme vuotta valmistumisesta, eli kyselyhetkellä, noin 39 % vastaajista oli kokopäivätyössä. Kokopäiväisesti työllistymisen tilanne notkahti hieman valmistumisen jälkeen, mutta parani taas kolmen vuoden aikana valmistumisesta.

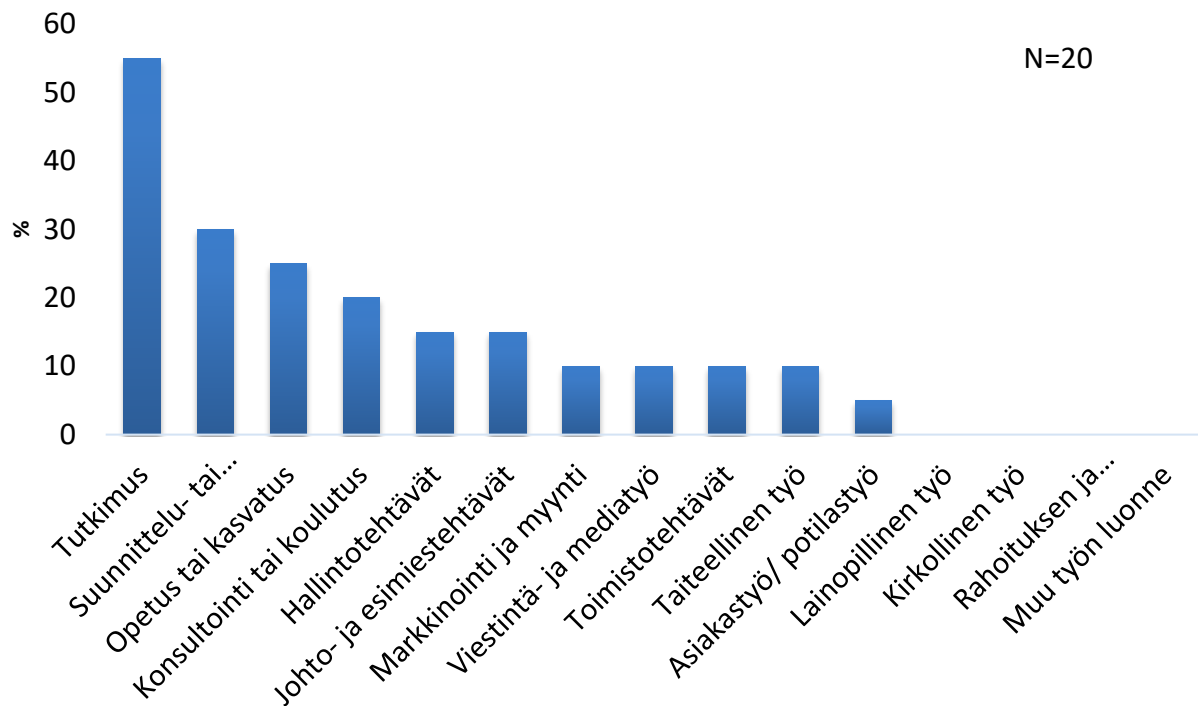
Kun tarkastellaan vakituisen kokopäivätyön lisäksi **kaikkia työssäolon muotoja** – ml. määräaikainen kokopäivätyö, osa-aikatyö, yrittäjyys, ja apurahalla toimiminen – saadaan seuraavat tulokset: **kuusi kuukautta ennen valmistumista 88 %** vastaajista oli työsuhteessa, yrittäjänä tai apurahalla; **kuusi kuukautta valmistumisen jälkeen 74 %** oli työsuhteessa, yrittäjänä tai apurahalla; ja noin **kolme vuotta valmistumisesta 83 %** oli työsuhteessa, yrittäjänä tai apurahalla. Kehityskaari vastaajien työtilanteessa kuusi kuukautta valmistumisen jälkeen on hieman notkahtanut, mutta tasoittunut kolme vuotta valmistumisen jälkeen. Huomionarvoista on, että vastaajien ikä valmistuessa oli suhteellisen korkea: keskiarvo 50 vuotta (ks. kohta 1 Taustatietoja vastaajista).

Aineistosta selviää, että **29 %** vastaajista kertoi olleensa **työttömänä työnhakijana** tohtoriksi valmistumisen jälkeen. Työttömyysajan kesto vaihteli vastaajien keskuudessa muutamasta kuukaudesta yli vuoteen. Suurin osa työttömänä olleista tohtoreista ilmoitti työttömyysajan kestoksi yli vuoden.

Aineistosta selviää myös, että kyselyhetkellä **yli kolmannes vastaajista (35 %) kertoi päätyönantajakseen yliopiston**. Loput vastaajat kertoivat päätyönantajansa olevan: ammattikorkeakoulu, kunnallinen työnantaja, järjestö, yhteisö tai laitos, yksityinen sektori tai muu työnantaja. Vastaajista 15 % toimi yrittäjänä. Toisin sanoen, lähes kaksi kolmasosaa siis oli työllistynyt yliopistosektorin ulkopuolelle.

3. TYÖN LUONNE JA TYÖLLISTYMISEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

Kyselyyn vastanneet tohtorit ovat työllistyneet monenlaisiin tehtäviin. Kaksikymmentä (20) tohtorialumnia vastasi kysymykseen **työtehtäviensä luonteesta**. Vastaajat saivat valita useamman vaihtoehdon. Vaihtoehdot olivat: tutkimus, johto- ja esimiestehtävät, hallintotehtävät, konsultointi tai koulutus, opetus tai kasvatusta, suunnittelu- tai kehitystehtävät, taiteellinen työ, ja muu työn luonne. Työtehtävien luonteen moninaisuus käy ilmi kuviossa 1 visuaalisesti.

Kuvio 1. Nykyisten työtehtävien luonne (kyselyhetkellä kolme vuotta tohtoriksi valmistumisen jälkeen).

Kysymykseen vastanneista 55 % (11 vastaajaa) kertoi työtehtäviensä pääasialliseen luonteeseen kuuluvan **tutkimusta**. Vastaajista 30 % ilmoitti työtehtävikseen kuuluvan **suunnittelu- tai kehitystehtäviä** ja 25 % vastanneista **opetus- ja kasvatustehtäviä**. Lisäksi vastaajat kertoivat tehtäviinsä kuuluvan **konsultointia tai koulutusta** (20 %), **hallintotehtäviä** (15 %) sekä **johto- ja esimiestehtäviä** 15 %. Lisäksi tohtorialumneista työskenteli **markkinoinnin ja myynnin** parissa 10 %, **viestintä- ja mediatyössä** 10 %, **toimistotehtävissä** 10 %, **taiteellisessa työssä** 10 % sekä **asiakas/potilastyössä** 5 % eli yksi (1) vastaaja.

Vastaajilta kysyttiin **työllistymiseen vaikuttaneista tekijöistä**. Niitä havainnollistetaan kuvion 2 avulla. Kyselyssä vastaajilla oli kymmenen vaihtoehtoa, joista he pystyivät valitsemaan useamman työllistymiseen vaikuttaneen tekijän. Tähän kysymykseen vastanneita oli 23.

Kuvio 2. Tohtorin työllistymiseen vaikuttavat tekijät.

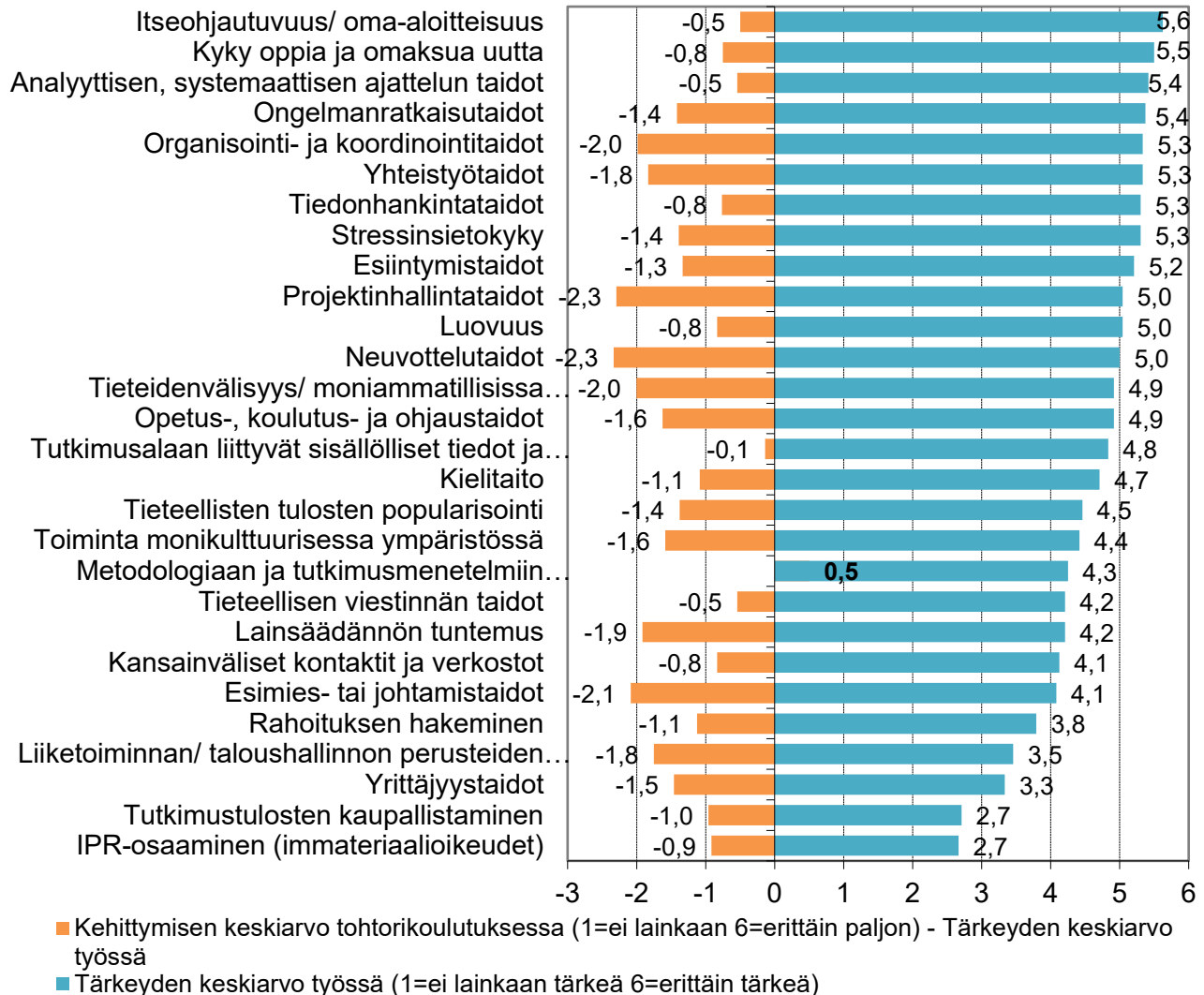
Kuvio 2 osoittaa, että 65 % vastaajista piti **kontakteja/suhdeverkostoja** sekä **ylempää korkeakoulututkintoa** (65 %) vaihtoehdoista ratkaisevimmissa asemassa. Lisäksi 56 % vastanneista koki **muun työkokemuksen** työllistymiseensä vaikuttaneena tekijänä. **Kyky kertoa omasta osaamisesta** oli 48 %:n tapauksessa vaikuttanut työllistymiseen, ja 44 %:lla vastaajista työllistymiseen oli vaikuttanut **muut opinnot tai koulutus**. **Tohtorin tutkinto** oli vaikuttanut työllistymiseen 43 %:lla vastaajista, ja **väitöskirjan tutkimusaihe** 39 % vastaajista. **Kansainvälistä kokemusta** tärkeänä työllistymiseen vaikuttavana tekijänä piti 32 % vastaajista. **Järjestötyö ja harrastukset** (13 %) sekä **aktiivisuus somessa** (4 %) olivat verrattain pienessä roolissa työllistymisen kannalta.

Työllistymiseen myönteisesti vaikuttaneiden tekijöiden, kuten työkokemuksen tai muiden opintojen, lisäksi uraseurannassa kartoitettiin myös vastaajien näkemyksiä erilaisten tietojen ja taitojen merkityksestä nykyisessä työssä ja sitä, miten tohtoriopinnot kyseisiä taitoja olivat kehittäneet.

Kuvion 3 avulla alla havainnollistetaan **tohtorikoulutuksen aikana kehittämisen kohteena olleita taitoja** ja toisaalta **tietotaito-osa-alueita**, jotka ovat vastaajille tärkeitä nykyisessä työssä. Esitetyt luvut ovat keskiarvoja vastaajien vastauksista.

Suuret miinusmerkkiset luvut **taidoissa (oranssit palkit)** indikoivat vähäistä tohtorikoulutuksen aikana saatua tukea työssä tarvittavien tietotaitojen kehittämiseen, ja lähellä nolla-arvoa olevat miinusmerkkiset luvut taidoissa (edelleen oranssit palkit) tarkoittavat, että tukea kyseisen osaamisen kehittämiseen on tohtorikoulutuksen aikana saatu. Lähellä maksimiarvoa 6 olevat luvut **osaamistarpeissa (siniset palkit)** indikoivat merkittävää osaamistarvetta työelämässä, ja lähellä nolla-

arvoa olevat luvut puolestaan tarkoittavat, että kyseisiä taitoja vastaajat eivät koe merkittävimmiksi tietotaito-osa-alueiksi työelämän kannalta (edelleen siniset palkit). Toisin sanoen, *suurimmat kuilut työelämässä koetun osaamistarpeen ja koulutuksen aikana saadun tuen välillä löytyvät kuviosta 3 sieltä, missä tietotaito-osa-alueen kohdalla on pisimmät oranssit palkit. Pienimmät kuilut löytyvät sieltä, missä oranssia palkkia ei ole lainkaan tai juuri lainkaan.*

Kuvio 3. Tietotaito-osa-alueiden tärkeys työssä ja kehittyminen tohtoriksi valmistuneilla.

Kuiluja osaamistarpeen ja tohtoriopintojen aikana saadun koulutuksen välillä on, joskin vastausten perusteella voidaan nähdä myös vastaavuutta osaamistarpeen tohtoriopintojen aikana saadun koulutuksen välillä.

Vastaajat valitsivat tärkeimmiksi työssä tarvittaviksi osa-alueiksi **itseohjautuvuuden / oma-aloitteisuuden** (keskiarvo 5,6), **kyky oppia ja omaksua uutta** (ka 5,5), **analyttisen, systemaattisen ajattelun taidot** (ka 5,4) sekä **ongelmanratkaisutaidot** (ka 5,4). Huomattavaa tohtorialumnien vastauksissa on, että työssä tarvittavista tietotaito-osa-alueista vähintään viiden keskiarvoon ylsi yhteensä kaksitoista eri osa-alueetta. Näin ollen voitaisiin nähdä, että tohtorialumnien työssä tarvitaan laaja-alaisesti erilaisia tietoja ja taitoja, joista nyt tärkeimpinä mainitaan muutama.

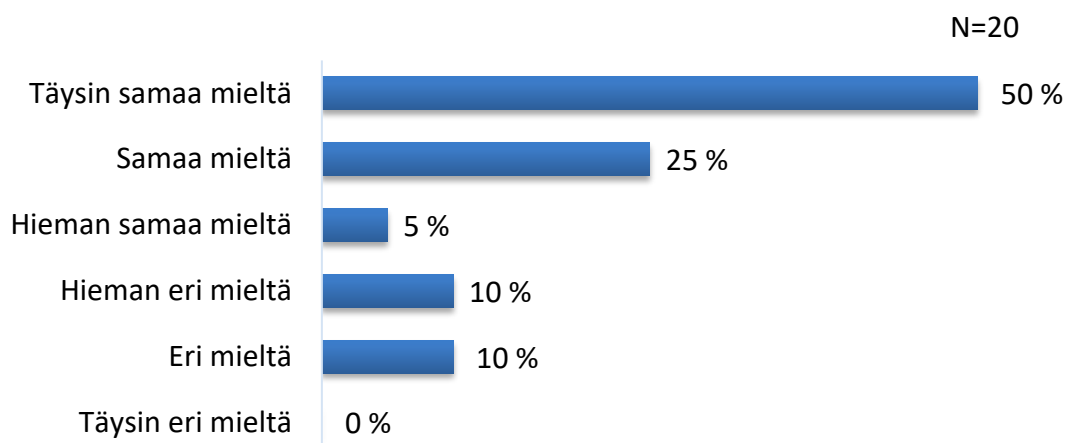
Kuten kuviosta 3 voidaan havaita, suurin kuilu tohtorikoulutuksen aikana opittujen taitojen ja nykyisessä työssä vaadittavien taitojen osalta oli selkeästi **projektinhallintataidoissa** (ka $-2,3$) ja **neuvottelutaidoissa** (ka $-2,3$); taitojen kehittymistä tukevaa koulutusta olisi siis kaivattu enemmän. Lisäksi vastaajat olivat valinneet **esimies- ja johtamistaidot** (ka $-2,1$), **organisointi- ja koordinoititaidot** (ka $-2,0$) ja **tieteidenvälisyyden/moniammatillisissa ryhmissä toimimisen** (ka $-2,0$). Nämä ovat siis sellaisia taitoja, joita vastaajat tarvitsevat työssään enemmän kuin tohtorikoulutuksen perusteella oli tukea saanut – taannoisen koulutuksen sisällön ja nykyisten tehtävien välillä on näillä alueilla kuilu.

Opinnot olivat kehittäneet suhteessa työssä tarvittaviin taitoihin parhaiten **metodologiaan ja tutkimusmenetelmiin liittyviä taitoja ja tutkimusalaan liittyviä sisällöllisiä tietoja ja taitoja**.

Tohtorialumneja pyydettiin myös avoimessa kysymyslomakkeen kohdassa kertomaan omin sanoin työelämän kannalta tärkeiksi kokemistaan taidoista ja osaamisesta. **Verkostoitumistaidot** (myös kansainvälinen ja yliopiston ulkopuolinen verkostoituminen), **kyky kertoa omasta osaamisesta** ja **viestintätaidot** mainittiin useassa vastauksessa. **Kielitaito ja kansainvälisyys** koettiin myös tärkeiksi. Tärkeänä koettiin myös **tutkimusaiheen konkreettinen yhteys työhön** ja **taito omien kykyjen jatkuvaan arviointiin ja kehittämiseen**. **Tiedeyhteisön ajankohtaisen keskustelun tuntemus** nostettiin myös esiin merkittävänä osaamisena.

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, esiintymistaidot, monitieteellinen osaamisperusta, akateemiset taidot ja tutkimusmenetelmäosaaminen nähtiin myös olennaisina työelämän kannalta.

Tohtorialumneilta kysyttiin myös näkemystä, pystyvätkö he hyödyntämään tohtorikoulutuksessa oppimiansa asioita työssään hyvin. Vastauksista saattoi valita yhden vaihtoehdon kuudesta. Vaihtoehdot olivat: *täysin samaa mieltä, samaa mieltä, hieman samaa mieltä, hieman eri mieltä, eri mieltä, täysin eri mieltä*. Kysymykseen vastasi yhteensä kaksikymmentä tohtorialumnia.

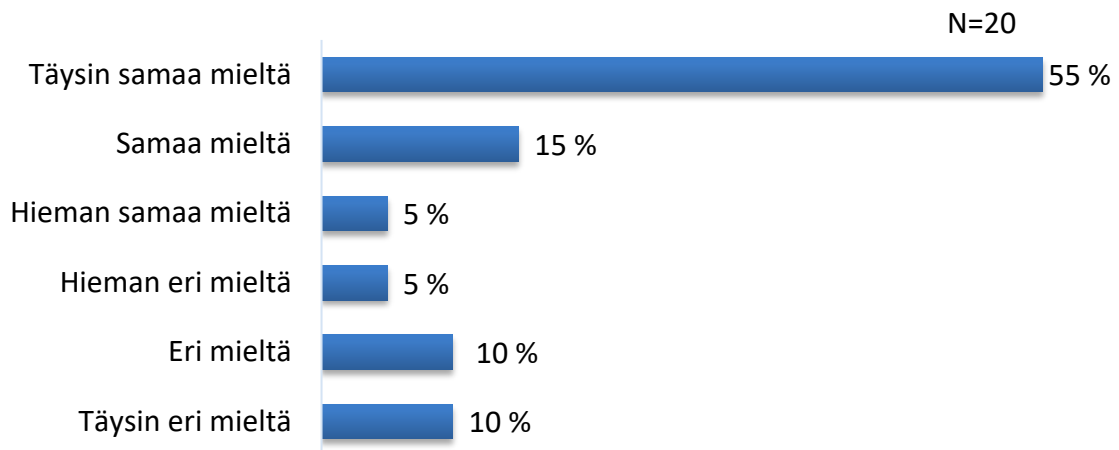

Kuvio 4. Pystyn hyödyntämään tohtorikoulutuksessa oppimiani asioita nykyisessä työssä hyvin.

Valtaosa vastaajista (80 %) oli sitä mieltä, että nykyisessä työssä voi hyödyntää tohtorikoulutuksessa opittuja asioita: täysin samaa mieltä (50 %), samaa mieltä (25 %) tai hieman samaa mieltä (5 %). Yksikään vastaaja ei ollut täysin eri mieltä.

4. VAATIVUUSTASO JA PALKKAUS

Uraseurannassa selvitettiin myös nykyisen työn luonteen sekä työllistymiseen vaikuttaneiden tekijöiden lisäksi työn vaativuustaso ja palkkausta. Vastaajat arvioivat itse, vastaako nykyinen työ hyvin tohtorin koulutusta. Arviointi tuli tehdä valitsemalla vaihtoehto jatkumolla *täysin samaa mieltä – täysin eri mieltä*. Jatkumolla vaihtoehtoja oli kuusi, joista vastaajan tuli valita tilanteeseensa sopivin. Vaihtoehdot olivat: *täysin samaa mieltä, samaa mieltä, hieman samaa mieltä, hieman eri mieltä, eri mieltä, täysin eri mieltä*. Vastauksia havainnollistetaan kuvion 5 avulla alla. Kysymykseen vastasi yhteensä kaksikymmentä tohtorialumnia.

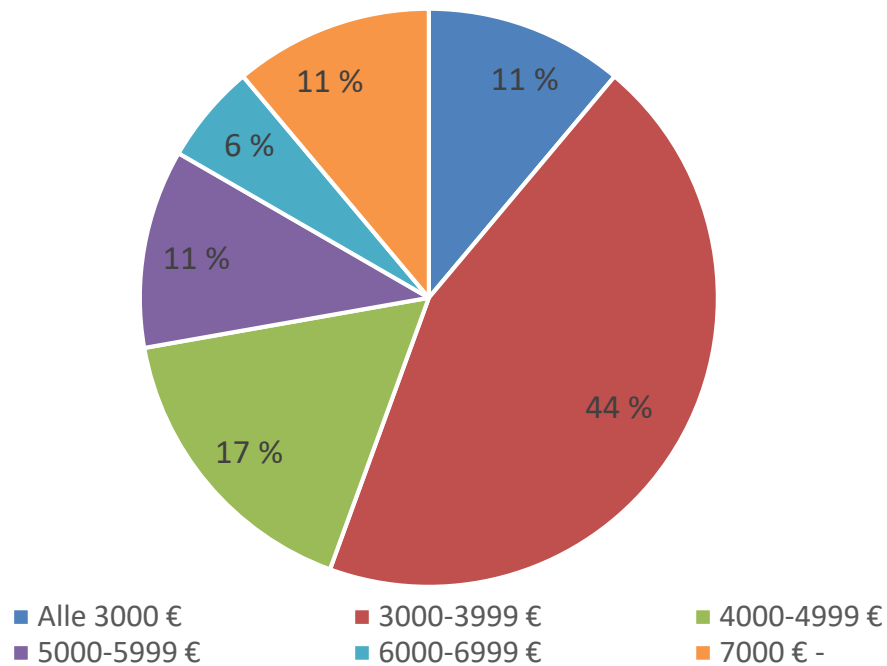

Kuvio 5. Nykyinen työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin tohtorin koulutusta.

Kuten kuviosta 5 voidaan nähdä, yhteensä 75 % vastanneista oli sitä mieltä, että nykyisen työn vaativuustaso vastasi tohtorin koulutusta: täysin samaa mieltä oli hieman yli puolet vastaajista (55 %), samaa mieltä oli 15 % ja hieman samaa mieltä oli 5 %. Hieman eri mieltä oli 10 % ja täysin eri mieltä 10 % vastaajista.

Seuraavaksi tarkastellaan vastaajien uraseurantaan osallistuneiden tohtorialumnie bruttopalkkaa. Asiaa havainnollistetaan kuvion 6 avulla alla. Kysymykseen oli vastannut yhteensä 18 tohtorialumnia.

N=18

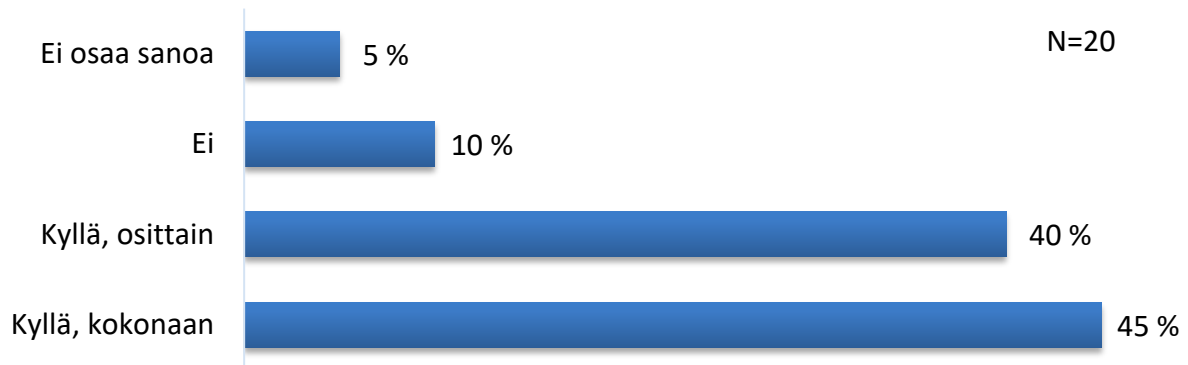
Kuvio 6. Bruttopalkka kyselyhetkellä kokopäivätyössä / apurahatutkijana olevilla ml. säännölliset lisät, luontaisetujen verotusarvo ja ylityökorvaukset.

Palkkaus tohtorialumneilla oli **keskiarvoltaan 4518 €/kk (brutto)** ja **mediaaniarvoltaan 3750 €/kk (brutto)**. Vastaajista 44 %:lla bruttopalkka asettui 3000 ja 3999 euron välille kuukaudessa ja 17 %:lla 4000 ja 4999 euron välille kuukaudessa. 28 % vastaajista kertoi ansaitsevansa yli 5000 euroa kuukaudessa. Vastaajista 11 %:lla bruttopalkka kuukaudessa oli alle 3000 euroa.

Tausta-aineistosta selviää, että uraseurantakyselyn vastaajista puolet (50 %) oli saanut lisää palkkaa tohtorin tutkinnon ansiosta. Kysymykseen palkankorotuksesta oli vastannut 24 tohtorialumnia.

5. TYYTYVÄISYYS TUTKINTOON

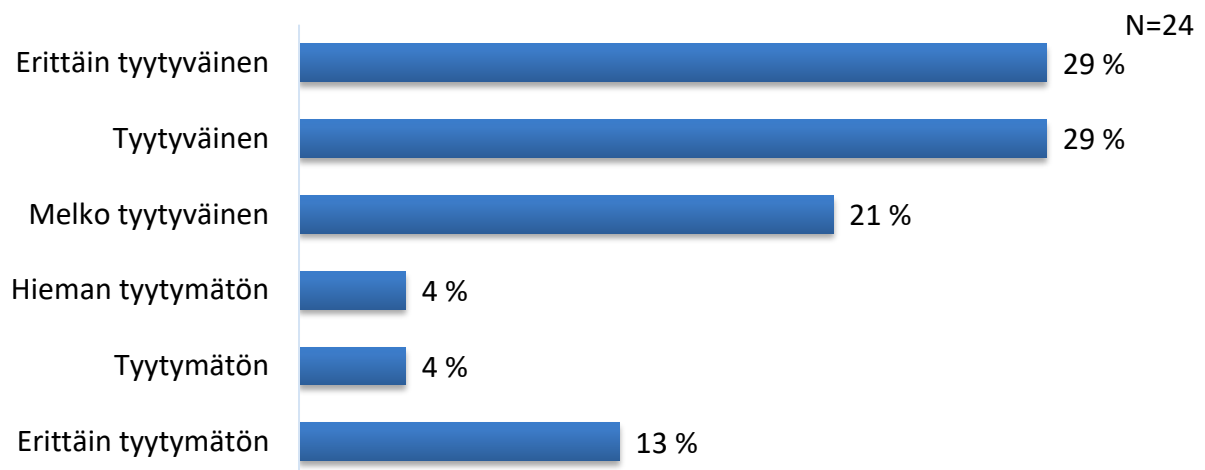
Uraseurannassa kysyttiin tohtorialumneilta, kokevatko he olevansa tavoitteidensa mukaisella työuralla. Suurin osa vastaajista koki olevansa tavoitteidensa mukaisella uralla. Vastauksia havainnollistetaan kuvion 7 avulla alla. Kysymykseen oli vastannut 20 tohtorialumnia.

Kuvio 7. Kokemus tavoitteiden mukaisella työuralla olemisesta.

Kuten kuviosta 7 voidaan nähdä, kysymykseen vastanneista tohtorialumneista suurin osa kokee olevansa tavoitteidensa mukaisella työuralla ainakin osittain. Kysymykseen pystyi valitsemaan vastauksen neljän vaihtoehdon joukosta: *Kyllä, kokonaan*; *Kyllä, osittain*; *Ei*; *Ei osaa sanoa*. Vastaajista 85 % kertoi olevansa kokonaan (45 %) tai osittain (40 %) tavoitteidensa mukaisella uralla. Vastaajista 10 % eli kaksi koki, ettei ollut tavoitteidensa mukaisella työuralla ja yksi vastaaja ei ollut varma asiasta.

Samoin tohtorialumneilta tiedusteltiin yleistä tyytyväisyyttä tohtorin tutkintoon nimenomaan oman työuran kannalta. Kysymykseen oli saatu 24 vastausta, joita havainnollistetaan kuvion 8 avulla alla.

Kuvio 8. Tyytyväisyys tutkintoon työuran kannalta.

Vastausvaihtoehtoja oli kuusi, joista vastaajan tuli valita tilanteeseensa sopivin. Vaihtoehdot olivat: *erittäin tyytyväinen, tyytyväinen, melko tyytyväinen, hieman tyytymätön, tyytymätön, erittäin tyytymätön.*

Vastaajista suurin osa (79 %) oli vastaushetkellä joko melko tyytyväisiä (21 %), tyytyväisiä (29 %) tai erittäin tyytyväisiä (29 %). Vastanneista 21 % kertoi olevansa hieman tyytymättömiä, tyytymättömiä tai erittäin tyytymättömiä tutkintoonsa työuran kannalta.

Vastaajilla oli mahdollisuus perustella tyytyväisyyttään tai tyytymättömyyttään kirjoittamalla lisätietoja avoimeen vastauskenttään. Avoimissa vastauksissa kerrottiin, että tohtorintutkinto on **kehittänyt osaamista** ja antanut **lisää varmuutta ja arvostusta**, vaikka se ei välttämättä olisi vaikuttanut esimerkiksi palkkaukseen tai työnimikkeeseen. Kriittisenä näkökulmana avoimista vastauksista saattoi havaita, että työuran kannalta tarkasteltuna tohtorin tutkinto ei ollut välttämättä tuonut konkreettisia muutoksia. Tutkijanuralle kannustamisen sijaan yliopistossakin jatko-opintojen aikana **voisi pohtia myös muunlaisia urapolkuja.**

LOPUKSI

Raportin laatijat tunnustavat, että aineiston vastaajamäärä on pieni, ja että sen perusteella on mahdollista tehdä ainoastaan suuntaa antavia johtopäätöksiä. Seurannan jatkuessa vuosittaisena ja aineistoja yhdistämällä toivottavasti voidaan vastata tähän tarpeeseen entistä paremmin. Nyt raporttiin edellisvuosista poiketen koottiin aineisto kahdelta kyselyvuodelta, mikä kasvatti vastaajamäärää ja mahdollisti kattavamman raportoinnin tohtoreiden uraseurannasta. Valtakunnallisten tulosten julkistaminen tapahtuu syksyllä 2021. Toivomme, että raportti herättää yliopistoyhteisössä mielenkiintoa tohtorialumnien uraseurantaa ja tohtorikoulutuksen työelämäyhteyttä kohtaan.

Raportin kirjoitusprosessin aikana dataa tulkittaessa on havaittu, että tohtoreiden työllistymiseen – kuten muidenkin työllistymiseen – vaikuttanevat henkilökohtaisten ominaisuuksien, erilaisten taustatekijöiden ja tutkinnon tuottaman osaamisen lisäksi myös yhteiskunnassa vallitseva taloustilanne sekä tohtorin asuinalueen talousrakenne: alueelta muuttaminen mielenkiintoisten tehtävien houkuttelemana ei välttämättä ole kaikille tohtoreille realistinen vaihtoehto esimerkiksi perhesyistä.

Eräänä pohdintana aineistosta voinee esittää, että tohtorintutkinto ei käsitellyn aineiston mukaan välttämättä ole ratkaiseva tekijä rekrytoinnissa tai vaikuttanut konkreettisesti työnimikkeeseen tai palkkaukseen, mutta työssä tohtorialumnit ovat havainneet, että tohtorintutkinnon tuottama osaaminen on hyödyllistä myös muissa kuin tutkimus- ja opetustehtävissä, kun osaamisen itse mieltää myös muihin kuin perinteiseen tutkimuskontekstiin. Valtaosa koki voivansa hyödyntää tohtorin tutkintoaan nykyisessä työssään ja suurin osa koki myös olevansa vähintään melko tyytyväisiä suorittamaansa tohtorin tutkintoon työuran kannalta.

Huomionarvoista on Lapin yliopistosta tohtoroituneiden erityinen ikärakenne. Puolet vastaajista ilmoitti iäkseen yli 50 vuotta, loput vastaajista olivat iältään 30–50 ikävuoden välillä. Tämä osaltaan kertoo Lapin yliopiston erityisestä jatko-opintoprofilista ja on myös jatkuvan oppimisen politiikan mukaista. Tohtorin tutkinnosta ammennetaan osaamista, varmuutta ja kehitystä uralle.

Tohtorialumnien vastauksista nousi esiin tärkeinä taitoina ja osaamisina työelämän kannalta verkostoituminen, vuorovaikutus-, yhteistyö- ja viestintätaidot sekä kyky kertoa omasta osaamisesta. Tohtorialumnien vastauksista käy myös ilmi työelämäyhteyden tärkeys tutkinnon suorittamisen kannalta.

Heikkoutena vastausten keruutavassa voidaan pitää sitä, että kaikkiin kysymyksiin, tai tiettyjen kysymyskokonaisuuksien eri osiin, vastaajien ei ollut pakko vastata. Kyselyssä on saatettu ohittaa tiettyjä kysymyksiä ja vastata vain itselle erityisesti merkittäviin kysymyksiin. Menettelytapa hankaloittaa tulkintaa tai ainakin joidenkin kokonaisuuksien tulkintaa. Toisaalta, menettelytavalle voi olla esimerkiksi eettisiä perusteluita.

Lapin yliopiston työelämä- ja rekrytointipalvelut sekä tutkijakoulu tekevät jatkossakin yhteistyötä sen eteen, että tohtorialumnien työurista kerätään tietoa, ja että tietoa raportoidaan Lapin yliopiston tohtorikoulutuksen ja ohjauksen kehittämisen tueksi.

Otamme mielellään vastaan palautetta seurantaraportoinnin kehittämiseksi ja annamme tarvittaessa lisätietoja uraseurannasta. Olemme esimerkiksi pohtineet, että jatkossa raportin voisi laatia englanniksi, jotta kansainvälinen yliopistoyhteisö voisi paremmin tutustua aiheeseen.

Satu Peteri
Työelämä- ja rekrytointipalvelut
satu.peteri(at)ulapland.fi
puh. 040 701 3833

Annukka Jakkula
Tutkijakoulu
annukka.jakkula(at)ulapland.fi
puh. 040 484 4441